

คู่มือกระบวนการปฏิบัติงาน พระราชทานพระมหากรุณา

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
ปี 2553

คู่มือกระบวนการงานฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา

1. วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานในการสนองพระราชดำริเพื่อให้เกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการดำเนินงานตามภารกิจของ สำนักงาน กปร. นั้น กระบวนการหลักที่สำคัญคือ กระบวนการฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา เพื่อสนับสนุนให้ส่วนราชการสามารถดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดทำคู่มือกระบวนการฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา นั้น มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา
2. เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของสำนักงาน กปร.
3. เพื่อให้ส่วนราชการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานด้านการวิเคราะห์โครงการของ สำนักงาน กปร.

2. ขอบเขต

สำนักงาน กปร. กำหนดขอบเขตของกระบวนการฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา ดังนี้

- ดำเนินการ ศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำแผนงานเกี่ยวกับ ฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณาเพื่อให้เกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3. คำจำกัดความ

คำจำกัดความ ประกอบด้วย

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมายความว่า แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมใดๆ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เป็นผู้ดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

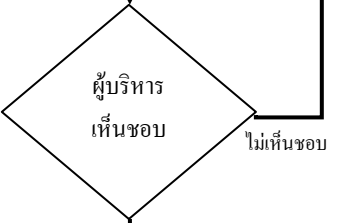
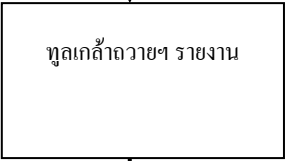
หน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา นั้น สำนักงาน กปร. ได้มอบหมายให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบหลัก ประกอบด้วย

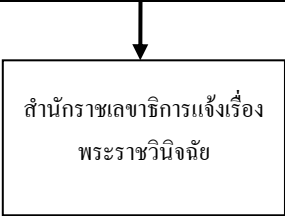
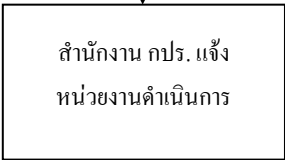
1. สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ 1 และ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบ ในงานเกี่ยวกับกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายงานเกี่ยวกับฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา

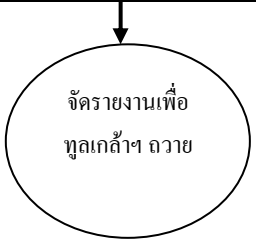
5. Work Flow กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน

สำนักงาน กปร. ได้กำหนดกระบวนการประสานวิเคราะห์และติดตามประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

ที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา หรือ มาตรฐาน คุณภาพงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ผู้รับผิดชอบ	ข้อกำหนดที่สำคัญ
1.		-	สำนักงาน กปร. รับหนังสือที่สำนักราชเลขานุการ ส่งมาเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและความเห็นในการดำเนินการเพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย ประกอบการพิจารณา	กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก	-ส่งเรื่องให้ สำนักพื้นที่ ภายใน 1 วัน
2.		ดำเนินการภายใน 8 วัน	สำนักพื้นที่ที่รับผิดชอบดำเนินการศึกษาข้อมูลและพิจารณาจัดทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริง ประกอบด้วย จังหวัด และกรม ที่เกี่ยวข้อง	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค	-พิจารณาความเหมาะสมของการประสานหน่วยงานที่ตรงตามภารกิจที่ราษฎรขอพระราชทานพระมหากรุณา
3.		-	สำนักพื้นที่ ประสานหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ราษฎร ในพื้นที่ ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค	ตรวจสอบสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ไข

ที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา หรือ มาตรฐาน คุณภาพงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ผู้รับผิดชอบ	ข้อกำหนดที่สำคัญ
4.		ความถูกต้องและชัดเจน	สำนักพื้นที่รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน ถูกต้อง จัดทำรายงานเพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย เสนอ หำนผู้บริหารสถานงาย	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค	-
5.		ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน 40 วัน นับแต่ได้ ข้อมูลครบถ้วน	ผู้บริหารสายงานและ ลปร. พิจารณาให้ความ เห็นชอบ และเสนอไปยังสำนักราชเลขาธิการ	ผู้บริหารสายและ ลปร.	รายงานมีความชัดเจน และ แก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และเหมาะสม
6.		-	สำนักพื้นที่นำรายงานเสนอ สำนักราชเลขาธิการ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค	-

ที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา หรือ มาตรฐาน คุณภาพงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ผู้รับผิดชอบ	ข้อกำหนดที่สำคัญ
7.		-	สำนักพระราชวังแจ้งเรื่องที่ทรงพิจารณา รายงานแล้วทรงมีพระราชวินิจฉัย ให้สำนักงาน กปร. ทราบ	ลปร. และผู้บริหาร สายงาน	-
8.		-	สำนักพื้นที่แจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ ให้ทราบพระราชวินิจฉัย และติดตามการ ดำเนินงานตามพระราชวินิจฉัย	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค	-
9.		-	สำนักพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน รวมทั้ง พิจารณาประสานจัดทำแผนงาน โครงการ และ วิเคราะห์โครงการเพื่อสนับสนุนงบประมาณ กรณี ที่ต้องขอรับการสนับสนุนจาก กปร.	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค	ดำเนินการด้วยความเร่งด่วน

ที่	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา หรือ มาตรฐาน คุณภาพงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ผู้รับผิดชอบ	ข้อกำหนดที่สำคัญ
		ความถูกต้องและครบถ้วน	สำนักพื้นที่รายงานผลการดำเนินงานเมื่อโครงการแล้วเสร็จ จัดทำเป็นรายงานเพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย เสนอผู้บริหารเห็นชอบ ส่งให้สำนักราชเลขาธิการต่อไป	สำนักพื้นที่ ทั้ง 4 ภาค และผู้บริหาร สำนักงาน กปร.	-

6. มาตรฐานงาน

สำนักงาน กปร. ประกาศมาตรฐานฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา ในการแจ้ง
หน่วยงานเพื่อประสานการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายใน 8 วันทำการ

7. ระบบติดตามประเมินผล

สำนักประสานงาน โครงการพื้นที่ 1 และ 2 เป็นผู้ดำเนินการติดตามและรายงานผลการ
ติดตามเสนอต่อผู้บริหารในการประชุมผู้บริหาร

8. เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง ประกอบด้วย

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534

9. แบบฟอร์มที่ใช้

สำนักประสานงาน โครงการพื้นที่ 1 และ 2 ได้กำหนดแบบฟอร์มในการติดตามผลการ
ดำเนินงานฎีกาขอพระราชทานพระมหากรุณา

(เอกสารประกอบ)

การปฏิบัติงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง กรณีราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาของสำนักงาน กปร.

◆ ขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

สำนักงาน กปร. ได้กำหนดกระบวนการทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา และกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติงานโดยให้สรุปเรื่องเสนอสำนักราชเลขาธิการภายในไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากสำนักราชเลขาธิการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 : ในกรณีที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา สำนักราชเลขาธิการจะเป็นผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ หลังจากนั้นจะแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยและจังหวัดในพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเดือดร้อนของประชาชนว่ามีจริงหรือไม่ พร้อมทั้งแจ้งเรื่องมายังสำนักงาน กปร. เพื่อพิจารณาและเสนอแนะข้อคิดเห็นพร้อมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

จากนั้น ภายใน 8 วันทำการ นับจากได้รับหนังสือจากสำนักราชเลขาธิการ สำนักงาน กปร. จะทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรณีๆ ไป เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลองค์กรที่ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิสังคมของพื้นที่ ปัญหา ความต้องการ แผนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือปกติของภาครัฐ เช่น แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาจังหวัด และข้อมูลด้านเทคนิคการดำเนินงาน ตลอดจนพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 : เมื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบประมาณ 1 เดือน สำนักงาน กปร. จะจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ซึ่งกระบวนการทำงานระหว่างการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง สามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 การประชุมหารือเบื้องต้น

การประชุมที่เกิดขึ้นจะมีการเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาร่วมในการพิจารณา ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) กรณีศึกษาเกี่ยวกับการขอพระราชทานแหล่งน้ำ หน่วยงานที่นัดหมายมาร่วมแสดงความคิดเห็นได้แก่

- กรมชลประทาน
 - กลุ่มกิจกรรมพิเศษ
 - เจ้าหน้าที่ชลประทานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักชลประทาน โครงการชลประทานจังหวัด โครงการก่อสร้าง ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายพิจารณาโครงการ
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช / กรมป่าไม้ เพื่อมาร่วมให้ความชัดเจนเกี่ยวกับพื้นที่ที่จะพิจารณาเป็นสถานที่ก่อสร้างฝายหรืออ่างเก็บน้ำ โดยหากตรวจสอบเบื้องต้นพบว่า พื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างอยู่ในเขตอุทยานฯ ก็จะมีการทำหนังสือเชิญหัวหน้าอุทยานฯ นั้นๆมาร่วมตรวจสอบด้วย
- กรมทรัพยากรน้ำ / กรมทรัพยากรน้ำบาดาล / กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมาตรวจสอบความซ้ำซ้อนเกี่ยวกับแผนงานและงบประมาณที่จัดให้กับท้องถิ่นในแต่ละปี
- ฝ่ายปกครองในพื้นที่ ได้แก่
 - จังหวัด / อำเภอ
 - องค์การบริหารส่วนตำบล
 - กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
- ราษฎรผู้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา และราษฎรที่มีส่วนได้ส่วนเสียหากจะดำเนินงานโครงการ

2) กรณีศึกษาเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ก็จะพิจารณาว่าเรื่องนั้นๆ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหน่วยงานใดบ้าง ยกตัวอย่างเช่น หากขอพระราชทานถนน ก็ควรเชิญกรมทางหลวงชนบทเป็นหน่วยงานหลักที่เข้าร่วมตรวจสอบ และควรพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือว่า อยู่ในพื้นที่ของใคร ซึ่งต้องเชิญเจ้าของพื้นที่มาให้ความคิดเห็นด้วย นอกจากนี้ก็เชิญฝ่ายปกครองในพื้นที่ ราษฎรผู้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาและราษฎรในพื้นที่มาร่วมตรวจสอบเช่นกัน

2.1.2 ประเด็นของการพูดคุยปรึกษาหารือ จะประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นของราษฎรผู้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

- โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในพื้นที่ หากราษฎรขอพระราชทานความช่วยเหลือเรื่องน้ำ ก็ต้องตรวจสอบแหล่งน้ำที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
- ข้อมูลเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของโครงการ โดยการสอบถามจากจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่า โครงการที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา ซ้ำซ้อนกับแผนงานช่วยเหลือปกติของภาครัฐหรือไม่
- สถานะของพื้นที่ที่จะพิจารณาจัดทำโครงการเพื่อให้ความช่วยเหลือราษฎรว่าอยู่ในเขตรับผิดชอบของหน่วยงานใด และมีแนวทางในการขอเข้าใช้พื้นที่ได้อย่างไร
- ข้อเสนอแนะและการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎร
- การพูดคุยควรให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และประโยชน์ที่เกิดขึ้นสูงสุด

ทั้งนี้ การพูดคุยสอบถามกับราษฎรของสำนักงาน กปร. จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างเงื่อนไขให้กับหน่วยงาน องค์กร และชุมชน เช่น

- การให้สัญญาว่าจะให้การสนับสนุนโครงการ/งบประมาณในการช่วยเหลือราษฎร
- ไม่เข้าไปร่วมเจรจาในเรื่องปัญหาความขัดแย้งต่างๆ เช่น เจรจาปัญหาขัดแย้งที่ดิน ซึ่งในเรื่องนี้จะต้องให้ชุมชนเจรจากันเอง โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไปร่วมในการให้ข้อมูล

2.2 การตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่

- เมื่อพูดคุยปรึกษาหารือได้ข้อสรุปเบื้องต้นแล้ว ก็จะถึงขั้นตอนของการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะได้ร่วมลงพื้นที่ โดย เพื่อให้ได้เห็นสภาพพื้นที่จริง

- เน้นการสำรวจและตรวจสอบสภาพภูมิประเทศและภูมิสังคมของพื้นที่ เพื่อพิจารณารูปแบบ/วิธีการและทางเลือกในการให้ความช่วยเหลือราษฎรอย่างเหมาะสม

- ระหว่างที่เดินทางตรวจสอบพื้นที่ จะมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่บางส่วนพูดคุยกับราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของราษฎร

- ใช้เครื่องตรวจจับพิกัดพื้นที่ เพื่อดำเนินการตรวจสอบสภาพพื้นที่ให้แน่ชัด สำหรับนำมาเป็นข้อมูลในการเขียนรายงานทูลเกล้าฯ ถวายในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมทั้งพิจารณาหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ โดยหน่วยงานต่างๆ ได้กำหนดระยะเวลาในการส่งข้อมูลมายังสำนักงาน กปร. ดังนี้

(1) กรมชลประทาน พิจารณาตรวจสอบทางด้านเทคนิควิศวกรรม โดยระยะเวลาตรวจสอบจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

(2) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช พิจารณาตรวจสอบพื้นที่ป่า โดยระยะเวลาตรวจสอบจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน

(3) กระทรวงมหาดไทย ระยะเวลา 15 วัน

(4) หน่วยงานอื่นๆ ระยะเวลา 30 วัน

ขั้นตอนที่ 4 : เมื่อได้รับข้อมูลตามขั้นตอนที่ 3 แล้ว สำนักงาน กปร. จะดำเนินการสรุปข้อเท็จจริง พร้อมให้ความเห็นประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางในการให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจัดส่งให้สำนักพระราชเลขาธิการ โดยระยะเวลาในการจัดทำรายงานสรุปเสนอไปยังสำนักพระราชเลขาธิการ จะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายใน 40 วัน หลังจากได้รับหนังสือตอบความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฉบับสุดท้าย

ทั้งนี้ การเขียนรายงานจะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ เรื่องเดิมข้อเท็จจริง และความเห็นของสำนักงาน กปร. ซึ่งเนื้อหาในรายงานจะต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง ถูกต้อง และเกิดจากการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับราษฎร โดยในส่วนของความเห็นของสำนักงาน กปร. เกี่ยวกับการรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะแสดงจุดยืนอย่างชัดเจนว่า เห็นสมควรรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือไม่เห็นสมควรรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรณีที่เห็นว่าไม่ควรรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอาจเสนอแนะถึงแนวทางให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ เพิ่มเติมไปด้วยในรายงานทูลเกล้าฯ ถวาย

สำหรับหลักการพิจารณารับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะมีการพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) โครงการฯ ดังกล่าวเกิดจากปัญหาความเดือดร้อน หรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ จริง โดยต้องวิเคราะห์ให้เห็นถึงสาเหตุและปัญหาของประชาชนและมีข้อมูลประกอบ เพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหา

2) โครงการฯ ดังกล่าวจะต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อข้อกำหนด

3) ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้กับคนกลุ่มหนึ่ง โดยสร้างประโยชน์ให้กับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะประโยชน์ทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการลงทุนนั้น จะมีความเหมาะสมเพียงใดก็ตาม

4) โครงการฯ ดังกล่าวจะต้องไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและในวงกว้าง

5) ในกรณีที่เกิดกรณีพิพาทเรื่องที่ดินหรือเกิดข้อขัดแย้งอื่น ๆ ในชุมชน ประชาชนในพื้นที่จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้แล้วเสร็จก่อน

6) โครงการฯ ดังกล่าวจะต้องเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ หากโครงการฯ ใดไม่สามารถช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุมในพื้นที่ที่ร้องขอหรือทุกประการที่ร้องขอ จะต้องมีเหตุผลทางด้านเทคนิคประกอบการพิจารณา ตลอดจนหาวิธีการอื่นในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

7) โครงการฯ จะต้องมีความเหมาะสมกับรายละเอียดของภูมิประเทศ ภูมิสังคมของพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น ราษฎรในพื้นที่ที่มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร แต่เนื่องด้วยพื้นที่เป็นที่สูง เป็นเนินเขา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือ โดยจะดำเนินการก่อสร้างฝาย เพื่อจัดหาน้ำให้แก่ราษฎร

8) ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ต้น โดยร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำตั้งแต่ก่อนดำเนินงาน อีกทั้งร่วมประชุมออกความคิดเห็นต่อรูปแบบและวิธีการดำเนินงานโครงการ ร่วมรับทราบข้อมูลการดำเนินงานโครงการ ร่วมบริหารจัดการโครงการเมื่อดำเนินงานโครงการแล้วเสร็จ ประการสำคัญผลจากการดำเนินงานโครงการดังกล่าวประชาชนจะเป็นผู้ร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้น

9) สำหรับการพิจารณาโครงการฯ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่า เพื่อการอนุรักษ์และป่าอื่นๆ จะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ประการ ดังนี้

- (1) หลักกฎหมาย
- (2) นโยบายของรัฐ
- (3) หลักทางวิชาการ
- (4) หลักความเหมาะสม
- (5) ผลกระทบที่จะตามมา

ทั้งนี้ การพิจารณาจะไม่นำข้อกฎหมายมาเป็นข้ออ้างเพื่อการไม่กระทำ และไม่ควรรนำความต้องการของผู้ใดมาเป็นข้ออ้างที่จะมาฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดคือการนำความเหมาะสมมาพิจารณา

◆ การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดขึ้นจากการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

ในกรณีที่ใต้พระราชทานพระมหากรุณาฯ ให้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ ผู้ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา และทรงรับโครงการนั้นๆ ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงาน กปร. จะต้องดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

● การจัดทำโครงการ

ดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงานโครงการฯ ขึ้นโดยยึดกรอบในการดำเนินงานตามที่ได้พระราชทานพระมหากรุณาฯ ไว้แล้ว และกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ได้ทูลเกล้าฯ ถวาย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่โครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างยั่งยืน

ส่วนกรณีพื้นที่โครงการอยู่ในเขตป่านั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการขออนุมัติ อนุญาตให้แล้วเสร็จตามขั้นตอนของกฎหมาย พร้อมทั้งส่งสำเนาการอนุมัติ อนุญาต เพื่อประกอบการขอรับการสนับสนุนงบกลาง กปร. ต่อไป

● การอนุมัติโครงการ

เมื่อจัดทำแผนงาน / โครงการ และงบประมาณในการดำเนินงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเสนอโครงการผ่านต้นสังกัดระดับกรมและระดับกระทรวงมายังสำนักงาน กปร. เพื่อนำเข้ากระบวนการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลางที่ตั้งไว้สำหรับการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (งบกลาง กปร.) โดยจะพิจารณาตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการที่กำหนดไว้ และนำเสนอความเห็นต่อ นายกรัฐมนตรี ประธาน กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติหลักการและวงเงินงบประมาณในการดำเนินงานต่อไป

● การกำกับดูแล สนับสนุน และให้คำปรึกษาแนะนำ

หลังจากที่ประธาน กปร. ได้พิจารณาอนุมัติแผนงาน / โครงการ และงบประมาณแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินงานโครงการฯ โดยสำนักงาน กปร. จะทำหน้าที่กำกับ ดูแล สนับสนุน ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับแนวพระราชดำริและเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

- **การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ**

สำนักงาน กปร. เป็นแกนกลางการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการฯ เพื่อทราบผลความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

- **การจัดทำรายงานขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย**

สำนักงาน กปร. รับผิดชอบในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ขึ้น ทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นระยะๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม อาทิเช่น เมื่อดำเนินโครงการฯ แล้วเสร็จ ช่วงก่อนที่พระบรมวงศ์จะเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐาน ณ พระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนครราชสีมา หรือช่วงก่อนเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรความก้าวหน้าของโครงการฯ เป็นต้น